

GHALIA BENALI

Romeo & Leila: een ontmoeting tussen twee culturen

De Belgisch-Tunesische zangeres Ghalia Benali lijkt met elk nieuw project weer een reuzenstap in haar ontwikkeling te maken. Waren de reacties op haar cd's met de groepen Nada en vooral Timnaa al lyrisch, met haar nieuwste project *Romeo & Leila* heeft ze zichzelf overtroffen. Zonder serieuze muzikale training, maar met een sterk intuïtief muzikaal gevoel, maakt ze een stormachtige ontwikkeling door. Inmiddels opereert ze helemaal onder haar eigen naam, en vaart haar eigen koers. Ze lijkt iets meer terug te vallen op haar Tunesische achtergrond dan in de genoemde groepen, maar tegelijkertijd begint haar muziek een unieke vorm aan te nemen. Als autodidact onderwerpt ze zichzelf nooit helemaal aan de strakke improvisatieregels van de Arabische maqam.



Tekst: **Luther Zevenbergen** Foto: **Vincent Rahier** Collage: **Ghalia Benali**

Ghalia: "Na *Timnaa* moest ik er eerst achter zien te komen wat ik nu precies wilde. Want eigenlijk ben ik toevallig in de muziek terecht gekomen. Ik kwam ooit naar België om grafische vormgeving te studeren, een muzikale carrière had ik niet in mijn hoofd. Toen de zaken serieus werden met het Network-label, moest ik echt even heel goed nadenken waarom ik in de muziek terecht kwam en wat ik daar nu mee wilde zeggen. Mijn echtgenoot

heb ik hier in België ontmoet en dat was aanvankelijk niet altijd gemakkelijk, aangezien ik Tunesische ben en moslim, en hij uiteraard niet. Dat was de vraag die ik mezelf stelde toen ik aan het verhaal *Romeo & Leila* begon: ben ik in staat om met andere culturen om te gaan en het te accepteren. In de muziek had ik ook al direct met andere culturen te maken. Maar met muziek is het veel makkelijker om andere culturen te ontmoeten, daarbuiten is dat al veel moeilijker. Aanvankelijk begon *Romeo & Leila* met het maken van tekeningen en langzaam ontstond daaruit ook het

verhaal, over de ontmoeting van culturen en hoe moeilijk dat kan zijn. Pas daarna begon ik over de muziek na te denken."

Romeo & Leila is een concept-cd. In de titel wordt dat al duidelijk. Het bekende verhaal van Shakespeare wordt samengevoegd met het Arabische volksverhaal *Leila & Majnun*. Het verhaal waarin Majnun sterft en Leila treurt om het verlies van haar geliefde. Ghalia Benali voegt niet zomaar de namen van Shakespeare's mannelijke hoofdpersoon en de vrouwelijke hoofdpersoon uit de Arabische

volksverhalen samen. Ze vermengt ook de thema's uit de twee verschillende verhalen. Het treuren om de gestorven geliefde uit het ene verhaal, valt samen met twee culturen die elkaar vinden in de liefde, uit het andere verhaal. Een niet bepaald lichtzinnig liefdesverhaal, hoe leg je dat uit aan een publiek dat de Arabische taal niet machtig is?

"Als de show begint zeg ik eerst tot het publiek dat ze zich geen zorgen hoeven te maken over het begrijpen van de teksten. Het is veel belangrijker om het aan te voelen. Het gevoel, de droefheid van het verhaal, dat wil ik op het publiek overbrengen. De Arabische woorden zijn meer voor mijzelf, om een houvast in de muziek te hebben, zelfs voor Arabisch sprekenden is het soms moeilijk om te begrijpen waar de teksten over gaan, terwijl ze de woorden wel verstaan."

Zoals ze muziek maakt, puur op gevoel, zo wil ze ook het verhaal overbrengen. Maar wat is dan de boodschap die ze het publiek wil meegeven.

"Ik wilde vooral een liefdesgeschiedenis vertellen. Niet, zoals veel klassieke liefdesverhalen, van een prins en prinses, want tegenwoordig verplaatst niemand zich daar nog in. Ook wilde ik wat anders doen dan Shakespeare of Leila en Majnun. Ik wilde mijn eigen versie creëren. Het verhaal gaat over Leila en haar geliefde. Die gaat op een gegeven moment dood, Leila beleeft die droefheid intens en raakt verward. Op het moment dat ze het allemaal begint te begrijpen, komt haar geliefde tot leven. Liefde maakt leven mogelijk. Daar eindigt mijn verhaal."

Het verhaal openbaart zich op een indirecte manier en in stukjes. Het houdt dan ook niet op bij de cd en de theatertour, *Romeo & Leila* blijkt een multidisciplinair project te zijn waarin het verhaal vanuit verschillende invalshoeken wordt benaderd.

"Muziek is vooral een impressie. In het cd-boekje leg ik wel iets uit, maar tijdens het concert niet zo veel. De volgende stap is het afronden van het boek. Dat is het laatste stukje van de puzzel. Hierin komen de tekeningen die ik gemaakt heb en de verhalen die daar bij horen. Ik hoop dat dan duidelijker wordt welk verhaal ik wil vertellen. Het gevoel dat ik heb bij *Romeo & Leila*, en dan vooral bij Leila."

Voordat Ghalia naar buiten kwam met *Romeo & Leila* was ze actief in de groepen Nada en Timnaa. Nada, met onder andere sitar-speler Bert Cornelis en gitarist Tom Theuns, combineerde folk met Indiase en Arabische klassieke muziek. Timnaa was meer gericht op de Arabische traditie. De laatste groep werd zelfs opgepikt door het prestigieuze Network-label. Het bracht haar carrière dan ook in een stroomversnelling.

"Timnaa bestaat niet meer. Het was mijn eerste ervaring met muziek, ik kon er van alles uitproberen en andere muziekculturen ontmoeten, maar daarna was het tijd om mijn eigen muziek te ontdekken. Nada is voor mij ook afgelopen. Dat was muziek die wel veel

dichter bij mijn gevoel lag. Ik hou heel erg van de Indiase 'mood' in die muziek. Ik ben aanvankelijk ook met Bert Cornelis begonnen met muziek maken. Hij heeft me bij Nada gehaald. Maar nu werk ik met Bert en een Indiase percussionist aan iets nieuws. We proberen daarin echt Indiase en Arabische muziek samen te brengen."

De manier waarop Ghalia Benali haar muziek benadert is dus zeer intuïtief.

"Arabische muziek is heel intuïtief. Het gevoel komt recht uit het hart. Ik heb ook wel geprobeerd om wat met jazz te doen, maar dat lukt me niet. Als ik Arabisch zing dan gaat het vanzelf. Dat zijn emoties die uit mijn diepste binnenste komen. Die Arabische modi heb ik gewoon leren kennen door ernaar te luisteren, maar ik ken ze zo goed dat ik met een Arabische muziek precies in de modus kan blijven, puur op mijn gevoel."

En het publiek lijkt dat te begrijpen, want ze heeft in korte tijd een belangrijke plek veroverd op de wereldmuziekpodia in Nederland en België. Hoe heeft ze zich zo ontwikkeld?

"Muziek is overal in de omgeving waarin ik

opgroeide. Ik kom uit het zuiden van Tunesië, en in het dorp speelde muziek een essentiële rol. Ik luisterde veel en leerde ook veel van mijn moeder. Ze vertelde me waar ik op moest letten in de muziek. Op die manier leerde ik de muziek echt waarderen. Maar een formele muzikale training heb ik nooit gehad. Ik heb het helemaal op mijn gevoel en intuïtie leren kennen. Eigenlijk is iemand als Oum Kalsoum mijn leermeester. In België begon ik samen met de oud-speler Moufadel Adhoum muziek te maken. Inmiddels maken we al 18 jaar samen muziek. Met hem kon ik voor het eerst echt muziek maken. Nadat we wat concerten hadden gedaan kreeg ik al heel snel positieve respons. Op die manier is het allemaal in gang gezet."

Internet:

www.ghalia.be

Cd's:

Nada (met Nada) 2002

Wild Harissa (met Timnaa) 2002

Romeo & Leila 2006

